

Interview 7: Dan Iya, Mai Sakar Kujeru

Mai Kujeru (MK): To aiki ba na gaya ma ba dai?

Interviewer (Int): E.

MK: Kuma na ba ka suna ko?

Int: E.

MK: Awo. Shi ne kujera.

Int: Mm.

MK: Saka kujera ko?

Int: Saka kujera.

MK: Daga Dogondutsi munka hito.

Int: Mm.

MK: Awo. Nan kauyen Dogondutsi, in ka wuce Matankari, sai garinmu.

Int: E.

MK: Ka gane ko? Wànnan aikin?

Laraba: E.

MK: To gaskiya ni tafamaimai ban cewa ga radda anka hwara. Tun da ko ni sai nā iske ana yinshi. Ko ba gaskiya ba? Im...ban iya cewa ga rad da... lokacin anka hwara tun da da kaina ni zo nā iske manyanmu suna yi. Ke nan ban san lokacin da anka hwara. Ko ba gaskiya ba? E. Tun da ga manyanmu mu ma munka iske shi. Inda a ce mu na munka hwara, wannan mu yi misali, ko ba haka ba?

Int: E.

MK: Kama mu ma iskewa munkai ga manyanmu mu ma munka koya munka iya. Ko ba haka ba? Mu ma ga shi sai kuma muna koya ma yara su ma suna yi. Ko ba haka ba?

Int: Mhm.

MK: Wata ran sahe, ba mu ba ne ka yi su ne ka yi. Ban iya cewa ga rad da anka hwara ta baya amma na iske ana yi. Amman lokacin da munka iske wannan saka ba a yinshi.

Int: E.

MK: Wannan na akai kama na daure kama wanga.

Int: E.

MK: Damawa na akai ba a irin wannan saka.

Int: Saka.

MK: E. Damawa dai na akai haka nan sai a aza mata hannu. Amman daga baya ne ka san ilimi karuwa ne yaka yi har anka gane wannan, ko ba haka ba? Amma mu tun da muna yi ha ma yau cikin gari damawa dai na ake yi. Ba a wannan saka. Ko ba gaskiya ba? Awo.

Int: E.

MK: Su ma wadanga na gargajiya ne ke Madan.

Lori: Aha?

MK: Na gargajiya na wannan kai ! Duk abin da ya danganci aiki dai na hannu na mine ne ai sai a ce na gargajiya ne.

Int: E.

MK: Tun da dai ba wani na màshîn ne da aka yi ba. Ko ba gaskiya ba?

Int: E.

MK: Ke nan aiki ya zan wanda a kai na hannùwā ...

Int: Na hannuwa.

MK: Na hannuwanmu ne muke yi. Ke nan na gargajiya na ko?

Int: Gargajiya.

MK: Mhm.To ka ga dai na hwarko dai farhe. Ko?

Int: Mm.

MK: Mm?

Int: Mhm.

MK: Sa'an nan zare.

Int: E.

MK: Zare shi aka aiki da shi. In an sayo farhe an ka sa zare, sai pentir, sai a saida. E. Kuma akwai kaushun da aka sawa da kasa can nashi. E. A to mu dai yanzu nan kasuwa su dai na muke.

Int: Mm.

MK: Lalle ni dai yanzu sana'ata ke nan.

Int: Ba a yin wani gado?

MK: Akwai gadaje. Ana yin gado. Yana nan. Akwai gado *lit picot* wânnan. Gado awo. Akwai shi. Hadda *table* kaka so, *table* irin nashi duk akwai shi.

Int: Mm.

MK: Sai ka sai kwamplenka ka tai ga *table* ga kujerinshi.

Int: *Table* iri guda.

MK: *Table* irin nasu, kwarai ko. Akwai shi. Shi kuma ka san kala-kala na. Kala ukku suke.

Int: Mm.

MK: Ko wane akwai inda yake isa.

Int: E.

MK: Awo. Kuma ka gani akwai.

Int: Kuna sanin kalolin?

MK: Mu? Kwarai ko. Mu duka mun sansu. Ni duka na san kalolin. Wurin sayen farhen ma ba guda ba ne.

Int: E.

MK: Kudinsu ba dai ba ne. In ka zo kai mai saya ka tambaya iri kaza sai a gwada ma. Wanga iri kaza an san yadda yake. Ga kudɗinshi. Shi ma wanga ga kudɗinshi. Shi ma wanga ga kudɗinshi. Haka al'amarin yake. Lalle yana ɗauka lokacin tun da yana kai kama awa biyu.

Int: Awa biyu?

MK: Yana kai awa biyu ...

Int: Ashe akwai wuya.

MK: Lalle akwai wuya. Gaskiya in ba aikinka ba ne, ka zo nan dai kakin ka iya shi sai ka wahala. Akwai wuya, gaskiya koyonshi. Dan mu yaranmu duk wanda ya zo kwana biyu ko uku insha Allahu kana ganin ya iya shi. A'a, mu bam mu tsaida aiki. Kullum ana cikin yi bā à tsaidawa.

Int: Mm.

MK: Kullum ana cikin yi ba a tsaidawa.

Int: Mm.

MK: Tun da yanzu in ba ɗan kwanan ga ma da yaran ga sunka taho ba, kwanaki in ka zo ba ka samun ma ko ɗan ɗa biyar gare ni.

Int: Mm.

MK: Duk an saida babu yara sun tai... sa'annan sun tai wurin noma.

Int: E.

MK: Amman mu kullum ne. Yanzu in anka saida anka samu ciniki sai a tai a d'auko wani a yi tun da su wadanga yara ke nan duk aikinsu ke nan su nan na suka samu. Kasuwancinsu ke nan. Sai mun d'auko su safa su nan na suka samun wani abu. Ke nan babu zancen mu aje sai wani lokaci.

Int: E.

MK: A kullum ana aiki. In dai yanzu anka saida insha Allahu gobe sai an d'auko wani a ...a yi kuma.

Int: E.

MK: E. Haka ake yi. Kullum ana yi kasuwanci na ka san ba cewa...

Int: Akwai kasuwanci ke nan?

MK: A to alhamdulillah, ana samun kadan kadan. E. Ka san ita kasuwa haka take. Dorowa ne take yi. Akwai wada zata dorowa ka saida cikin ini akwai wadda ba ta dorowa. Watan ran sai ka gani kama kai na ka ba kanka. Haka al'amarin yake. Kasuwanci na hwa.

Int: E.

MK: Tun da wani sahe a samu wani sahe ba a samu.

Int: Ba a samu.

MK: Haka yake. E. Tun da kasuwa ce. To ni dai gaskiya, lalle ga yanzu dai babu wasu matsaloli da muke samu. Matsali guda da muke samu kama ga damana in yara sunka watse. Babu yara sun tai gida wannan noma duk muna samun matsaloli. Tun da ko ka zo saye ba ka iskewa ba ka samu. Ka ga matsaloli muke samu.

Int: *Voilà*.

MK: Tun da ni ce ma ko ka zo nan, na yi zama ko da guda ma ban da. Wannan matsalolin da muke samu ke nan.

Int: *Voilà*.

MK: Tun da in yara sun kwashe sunka tai gida aiki, lalle sai ka samu matsaloli tun da kasuwancinka, ba ka abin kasuwanci, ka ga babba matsala ke nan. E. Matsalammu dai ke nan da muka samu. Amman yanzu kai alhamdulillah yara sun dawo, wannan matsala ta fare. E. Amman kwanaki kai ko da guda ma in zaka saye sai dai in tai wurin wani in d'auko. Ban da. Ka ga matsalad da muke samu ke nan.

Int: E. E.

MK: In lokacin noma na yara sunka tai su yi. E. Kwarai ko. (Another male voice: Kama yanzu in sunka tai sunka koma daga noman nan ...). Ni ce ma in an kai noma anka fare kana samun yaro hamsin nan wadata ga nan. Ya hi ma hamsin. Kama wanda ma ya hi hamsin nan. Kwarai ko. ... wanda ya hi hamsin na masu wannan aiki. Ka gane ko? Ga yanzu a ba a samu. Kadan kadan ake samu. Amman yanzu in an ce ma an farikke an yanke hatsi an zo nan sai a kidaya ma yaro abin da ya kai hamsin nan. Ka gane ko? A to mu dai ba mu tabo d'auka munka kai wani wuri ba gaskiya. Amman su, akwai mutanen da ke saye. Mutanen Burkina, Najeriya. Akwai masu zakkuwa suna sayen abinsu sabo da su da kansu ba su iya yi. Amman mu dai, ba mu taba zuwa munka. Amman kama nan dajin Burkina inda aka gina zinariya, akwai 'yan uwanmu da suke zan kai can.

Int: E.

MK: Kama inda ake aikin zinnariya,

Int: E.

MK: Dajin nan akwai wadanda ka kai can.

Int: E.

MK: Amman dai kama wani birni mutum ya dauka ya kai ta la... a'a. Amman su akwai masu saye.

Int: E.

MK: Su tai da shi. Mm. Kama Burkina ko Najeriya, ko Gana.

Int: E.

MK: Wadanda sunka taba saye su kai can.

Int: E.